

Regjeringens Pligt, meente han, at styre og regjere, men ogsaa at levere Statsborgerne Midler ihænde til deres Udvikling, og han sagde endvidere — jeg troer ikke jeg husker feil — saadanne Midler leverer Regjeringen, naar den anlægger Veie, graver Canaler osv., men den leverer ogsaa saadanne Midler, naar den directe understøtter Frembringelserne, og efter mit Skjøn tilfredsstiller de forskjellige Poster paa Finantsloven, i det Hele taget de Fordringer, man kan gjøre gjældende, naar man hverken paa den ene Side vil overdrive eller paa den anden Side indskrænke sig til, hvad man ikke bør. Jeg formener i Modsætning hertil, at der er en overordentlig stor Forskjel mellem de to Tilfælde, hvor Regjeringen understøtter Frembringelser ved Anlægget af Veie og hvor den træder til med directe Understøttelser for at hjælpe paa saadanne Frembringelser, der ellers maaffee ikke vilde kunne holdes ilibe. Jeg er enig med den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 1ste Valgkreds (M. Hage) i, at vi bør komme dertil, at Staten paa ingen Maade saaledes stadigt og vedblivende understøtter en bestemt Production i en bestemt Retning, skjøndt det ikke er min Mening at nægte, at Regjeringen jo af og til for kort Tid kan have Anledning til at træde til og understøtte en Production endog directe, men det er da i saadanne Tilfælde, hvor der er Tale om Forsøg, eller hvor der er Tale om Indspørelsen af nye Midler i Productionens Tjeneste, hvor der i det Hele kan være Anledning til at prøve, om Et eller Andet, som maaffee ikke i Diebliffet kan betale sig, dog ikke, naar det har faaet Tid til at udvikle sig, kan finde en frugtbar Jordbund, hvor det kan slaae fast Rod og da staae uden kunstig Støtte; derimod kan jeg aldeles ikke slutte mig til den Anskuelse, at Staten stadigt bør træde til for at understøtte bestemte Frembringelsesgrene, hvor dette ikke kan siges, fordi de ere gamle og velkjendte. — Jeg sigter her navnlig til det, som den ærede Rigsdagsmand for Mariager (M. Hage) yttrede om Stutterivæsenet. Vi ville jo ved en senere Lov komme tilbage derpaa, og jeg skal derfor ikke for Diebliffet udvikle mine Tanker nærmere om samme, men jeg skal dog udtale den Overbeviisning, at det er i dette Forhold et stort

Fremskridt, naar Staten, istedetfor selv at optræde som Producent, træder til med Understøttelse til de private Producenter, men at det ligesaa vel er min Overbeviisning, at dette i og for sig er urigtigt, og at man kun kan og bør betragte det som en Overgang. Derimod skal jeg oprigtig tilstaae, at naar den samme ærede Rigsdagsmand udtalte sig imod, at der blev opført et Beløb til Videnskaberne Fremme osv., til, slige immaterielle Formaal overhovedet, paa Finantsloven, kan jeg ikke stille de samme Principer op; hvor der ikke er Tale om materielle og oeconomicke Forhold, maa man heller ikke anlægge en oeconomicke Maalestok alene, og jeg skal derfor ikke, hvad dette Spørgsmaal angaaer, være med at hengive mig som Offer, saaledes som Rigsdagsmanden for Randers Amts 1ste Valgkreds (M. Hage) til Glæde for den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds har gjort, og understøtte hans Udtalelse i saa Henseende.

Da jeg nu engang har Ordet, skal jeg med det Samme tillade mig at understøtte nogle Ytringer, som ere fremkomne fra den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds om, at det kunde være ønskeligt, at der samtidig med Finantslovens Forelæggelse her kunde leveres en Slags statistisk Oversigt over de forskjellige Statsudgifter, paa hvilke forskjellige Brancher de komme. Der foreligger ganske sikkert i selve Finantsloven det Materiale, hvoraf Enhver uden meget stort Besvær kan danne sig et nogenlunde Begreb herom, men foruden det, at det ikke er Enhvers Sag at indlade sig paa slige Beregninger, saa kostet det et ikke aldeles lidet Arbejde at sætte sig ind deri; jeg sigter her navnlig til den Interesse, det kunde have, at man havde samlet, saa at Enhver strax kunde see det, hvormeget vor Administration kostet, saavel den overordnede som den locale Administration, saa at det ganske bestemt fremtraadte, hvormeget Staten bidrager til immaterielle Formaal, og hvormeget til materielle Formaal osv. — Jeg skal imidlertid ikke i Diebliffet indlade mig paa nogen hyderligere Specification, denne Antydning maa være nok. — Kun endnu, at en saadan Oversigt ogsaa maatte vise, hvor stor en Deel af vore Indtægter og Udgifter der komme